

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Pragmatika

Egyetemi tanév 2026/2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Nyelvészeti és Néprajzi-Antropológiai Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program/ Képesítés	Magyar nyelv és irodalom – monoszak
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Speciális nyelvészeti kurzus: Pragmatika	A tantárgy kódja	LLM4028
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	dr. Zsemlyei Borbála, egyetemi adjunktus		
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Zsemlyei Borbála, egyetemi adjunktus		
2.4. Tanulmányi év	II.	2.5. Félév	II.
		2.6. Értékelés módja	Kollokvium
2.7. Tantárgy rendszere	Választható	2.8. Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	3	melyből: 3.2. előadás	2	3.3. szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összórászám	42	melyből: 3.5. előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET)					25
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összórászámmal)					5
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászám					56
3.8. A félév összórászám					98
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

4.1. tantervi	
4.2. kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	számítógép, vetítő szükséges
5.2. A szeminárium/ labor lebonyolításának feltételei	számítógép, vetítő szükséges, fénymásolatok

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)¹

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CP3	Alkalmazza a társadalom- és bölcsészettudományok területén szerzett ismereteit
CP12	Támogatja a diákokat a tanulási folyamatban
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CT1	Alkalmazza a tudományos módszereket
CT2	Alkalmazza a kutatási etika és a tudományos integritás elveit a kutatásban
CT3	Információforrásokat használ.
CT4	Interdiszciplináris kutatást végez
CT5	Írásban közöl információt
CT6	Szövegszerkesztő szoftvert használ
CT7	Tiszteletben tartja az adatvédelmet
CT8	Képes az önreflexióra

6.2. A tanulmányi programra jellemző kimeneti követelmények (a tantervből kell átvenni)²

¹ A tanulmányi program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is, ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

² Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb oldalán kell feltüntetni.

A tantárgy által megcélzott kimeneti követelmények		
Kompetencia kódja	Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
CP3, CP12, CT1, CT3, CT5, CT6, CT8	1. A hallgató leírja az általános nyelvészet és irodalomelmélet alapvető fogalmait, és alkalmazza azokat a magyar nyelvre és irodalomra.	1. A hallgató alkalmazza a természetes nyelvek és az irodalom tanulmányozására jellemző módszertani és elméleti modelleket.
CP3, CP12, CT1, CT3, CT5, CT6, CT8	2. A hallgató felismeri, megérti, meghatározza és elmagyarázza a szakterület kulcsfogalmait és terminológiáját. Ismeri és magabiztosan használja a szaknyelvet, valamint a tudományos szövegalkotás szabályait.	2. A hallgató fejleszti kritikai gondolkodását és igényesen használja a szaknyelvet írott és szóbeli diskurzusban.
CP3, CP12, CT1, CT2, CT3, CT4, CT5, CT6, CT7, CT8	3. A hallgató érti és alkalmazza a kutatómódszertant, valamint a szakterületre vonatkozó akadémiai és szakmai etikai normákat.	3. A hallgató témavezetői irányítással kutatást végez, és konkrét adatok (irodalmi szövegek, nyelvi, irodalmi vagy kulturális információk) alapján elemzést készít.
CT2, CT3, CT6, CT7, CT8	4. A hallgató jártas a digitális források és az információs technológiák használatában, érti és betartja azok elérésének és felhasználásának etikai szabályait.	4. A hallgató megfelelően tájékozódik a digitális környezetben, értékeli annak minőségét, etikusan és biztonságosan használja fel, valamint megfelelően hivatkozik a forrásokra.

7. Tárgy-specifikus kimeneti követelmények

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)
1. A hallgató megérti és használja a pragmatika alapfogalmait, különös tekintettel a nyelv, a kontextus és a nyelvhasználó kapcsolatára.
2. Ismeri a pragmatika főbb elméleteit és irányzatait (beszédaktusok, implikatúra, preszuppozíció, deixis, a társalgás elvei).
3. Megérti a jelentésértelmezés mechanizmusait a kommunikációban, valamint a kontextus szerepét a jelentés létrejöttében.
4. Ismereteket szerez a nyelv működéséről különböző kommunikációs helyzetekben, beleértve az udvariasság, az érvelés és az agresszív nyelvhasználat jelenségeit.
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
1. A hallgató képes pragmatikai jelenségek elemzésére és értelmezésére szóbeli és írott diskurzusokban.
2. Azonosítja és leírja a beszédaktusokat, implikatúrákat, preszuppozíciókat és deiktikus elemeket valós kommunikációs kontextusokban.
3. Alkalmazza az elméleti fogalmakat a diskurzuselemzésben, és képes koherens, tudományos igényű érvelés megfogalmazására.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések ³
-------------	----------------------	---------------------------

³ Például szervezési szempontok, ajánlások a hallgatók számára, a kurzushoz/szemináriumhoz kapcsolódó konkrét szempontok, mint például a területen dolgozó szakemberek meghívása stb.

1. Bevezetés. A pragmatika mint nyelvészeti terület és mint nézőpont. A pragmatika kutatási területei.	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
2. Pragmatika és szemantika.	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
3. A beszédaktusok elmélete	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
4. Implikatívák és előfeltevések.	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
5. Deixis.	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
6. Társalgási szabályok és maximák.	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
7. A társadalmi valóság és a beszéd: az etnometodológia	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
8. Beszéd és hallgatás	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
9. Relevanciaelmélet.	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
10. Manipulatív érvelés	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
11. Udvariasság a nyelvhasználatban.	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
12. Nyelvi agresszió	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
13. Pragmatikai kompetencia	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
14. Összefoglalás		
Könyvészet Austin, J. L. 1990. Tetten ért szavak. Budapest: Akadémiai Kiadó. Cseresnyési László 2007. Pragmatika: a kontextus tudománya. In: Hegedűs Rita – Nádor Orsolya (szerk.) Magyar nyelvmester. Budapest: Tinta Kiadó, 78–83. Németh T. Enikő 2006. Pragmatika. In: Kiefer Ferenc (szerk.) <i>Magyar nyelv</i> . Budapest: Akadémiai Kiadó, 222–261.		

Pléh Csaba - Síklaki István - Terestyéni Tamás (szerk.) 1988. Nyelv, kommunikáció, cselekvés I. Budapest, Tankönyvkiadó (v. az Osiris Kiadónál megjelent változat) c. kötetből H. P. Grice A társalgás logikája, J. R. Searle: Közvetett beszédaktusok és Az illokúciós aktusok szerkezete.

8.2 Szeminárium/ Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Szervezési kérdések, bevezetés		
2. Illokúciós aktusok	Témamegbeszélés szemináriumi dolgozat alapján	
3. Implikációk	Témamegbeszélés szemináriumi dolgozat alapján	
4. Előfeltevések	Témamegbeszélés szemináriumi dolgozat alapján	
5. Deixisek elemzése	Témamegbeszélés szemináriumi dolgozat alapján	
6. Diskurzuselemzés	Témamegbeszélés szemináriumi dolgozat alapján	
7. Társalgáselemzés	Témamegbeszélés szemináriumi dolgozat alapján	
Könyvészet Davis, S. 1991. Pragmatics. A Reader. Oxford: OUP. Leech, J. 1985. Principles of Pragmatics. London: Longman. Németh T. Enikő 2004: A kommunikatív nyelvhasználat elvei. Általános Nyelvészeti Tanulmányok 20. Akadémiai Kiadó, Budapest, 221–254. Pléh Csaba, Síklaki István: Nyelv kommunikáció- cselekvés, Osiris, Bp. 2001. Sperber, Dan – Deirdre Wilson 1986/1995. Relevance: Communication and Cognition. Oxford: Blackwell.		

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok ⁴	9.2 Értékelési módszerek ⁵	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	1. Terminusok szakszerű használata	Szóbeli számonkérés (kollokvium) (az előadások teljes anyagából)	65%
	2. Szakirodalmi ismeret		
	3. Az ismeretek megfelelő alkalmazása		
	4. Nyelvi elemzőkészség		
9.5 Szeminárium/ Labor	a szemináriumi dolgozat és a szemináriumi tevékenység minősége	A félév során elkészítendő dolgozat és szemináriumi bemutató	35%
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- legalább 5-ös minősítés a kollokviumon - legalább 5-ös minősítés a szemináriumi tevékenységre			

⁴ Az értékelési kritériumoknak közvetlenül tükrözniük kell a tanulmányi program és a tantárgy szintjén kitűzött képzési eredményeket. Pontosabban, a várható képzési eredményeknél felsorolt eredményeket értékelik.

⁵ Javasolt mind a végső kiértékelési módszerek, mind a folyamatos kiértékelési stratégia meghatározása.

- jelenlét legalább 5 szemináriumon

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)⁶

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:

Kitöltés időpontja:

Intézetigazgató:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

⁶ Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az [Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás](#) szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: „Nem alkalmazható”.

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

BENO ATTILA
2026.04.23 15:14
Aprob acest document

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása